

BÉRCZI TÜNDE

A SZEGEDI IFJÚSÁGI NAPOK HATÁSA
A FIATALOK ÖKOLÓGIAI GONDOLKODÁSÁRA

Mi köze lehet a Szegedi Ifjúsági Napok (rövidítve: SZIN) elnevezésű nyári ifjúsági fesztiválnak az ökológiához és az ilyen fajta gondolatok befolyásolásához? Az utóbbi éveket nézve elmondhatjuk, hogy nagyon is sok. Ennek az az oka, hogy a SZIN szervezői 2008 óta egyre több környezetvédelmi programelemet építettek be a fesztiválba. Nemcsak a fenntartható fesztivál létrehozása lett a cél, hanem az is, hogy felhívják a figyelmet a környezetvédelem fontosságára és, hogy mit tehetünk ennek védelméért a mindennapjainkban. Nekem ez a koncepció elnyerte a tetszésemet. Természetesen a Szegedi Ifjúsági Napok nekem is, mint oly sok fiatalnak, a nyár zárásának egyik legfontosabb részévé vált. Azonban rá kellett jönnöm, hogy ez egy olyan fesztivál, mely nem csak szórakozási lehetőséget nyújt, hanem odafigyel a környezetre, és még tesz is annak megóvása érdekében. Igyekeztem megismerni a SZIN minden környezettudatos tevékenységét, azt, amit egy fesztiválozó szemével láthatok és azt is, ami mindezek „mögött van”. Felmerült bennem a kérdés, hogy vajon arra a sok-sok fiatalra hatással van-e mindaz, amit a fesztivál területén látnak, illetve az, amivel az újságokban, Webes és Web2-es¹ felületeken találkozunk. Ez a kérdés áll a vizsgálatom középpontjában. Az ökotudatosság mára nagyon fontossá vált életünkben. A környezettudatosságra való nevelés bonyolult, intézményesült formában minimális energiát fordítanak rá. A SZIN célként tűzte ki, hogy a környezet védésére neveli az ott szórakozó fiatalokat. Miután saját tapasztalatomból mondhatom, hogy pozitív hatással voltak rám a SZIN környezetvédelmi akciói, feltételezem, hogy a többi fesztiválozónál is ilyen eredményeket értek el.

Ismertetek néhány alapvető környezeti problémát, valamint különböző lehetőségeket arra, hogy a mindennapokban mit tehetünk azért, hogy ne súlyosbodjanak tovább az említett problémák. A Magyarországon folytatott környezeti nevelésről is lesz szó. Ezt követően bemutatom a SZIN-t, és hogy hogyan fejlődött ökotudatos fesztivállá. Konkrétan mit tesz a természet védelméért, és hogyan teszi. Mindezt Mangel Koppánnal – aki a SZIN környezetvédelmi koordinátora – és Pancza Zoltánnal, a SZIN egyik főszervezőjével készített mélyinterjúim alapján teszem. A Dél-Alföldi Regionális Társadalomtudományi Kutatási Egyesület (továbbiakban: DARTKE) 2010-es SZIN kutatásában is részt vettem. Ennek köszönhetően rendelkezésemre bocsájtották a kutatási eredményeket, amelyekből felhasználhattam azokat a részeket, amelyek a SZIN zöld tevékenységére vonatkoztak.

¹ Web2-es felületnek minősül a facebook, ahol népszerűsítették a fesztiválon megjelenő környezetvédelemre felhívó elemeket.

Ezután az általam összegyűjtött 106 nyomtatott és online cikk alapján sajtóelemzést végeztem, hiszen ezek is befolyásolhatták a fesztiválozók gondolkodását már a rendezvény megkezdése előtt is. Fontosnak tartottam megvizsgálni, hogy a sajtó miként kommunikálta a SZIN zöld megmozdulásait. Vajon sikerült-e a Szegedi Ifjúsági Napoknak a maga ötletes módszereivel befolyásolni a fiatalok ökológiai szemléletét?

Környezeti problémák... vajon mit tehetünk ellenük?

Az elmúlt években mindenki hallhatott arról, hogy mennyire szennyezik az emberek a környezetüket, milyen ökológiai katasztrófák valószínűsíthetők. Abban egyetérthetünk, hogy ez a kérdéskör sokakat foglalkoztat. Mégis, ami a legfontosabb lenne az az, hogy minden egyes ember tegyen a környezetéért. Ezt nagyon kevesen tesszük meg, többek között azért, mert nem ismerjük azokat a módszereket, amelyekkel kevésbé károsítjuk a környezetet. Nagyon fontos lenne ezeket az ismereteket eljuttatni az emberekhez és ösztönözni őket arra, hogy a különböző módszerek segítségével tegyenek a környezetükért. Fel kell ismerni az ok-okozati viszonyokat, azt, hogy a különböző problémák hogyan alakulnak ki Földünkön és mi magunk mit tehetünk a környezet védelméért.

A ránk leselkedő ökológiai problémák elkerüléseért, csökkentéséért mi magunk is tehetünk. A környezettudatos életmódhoz mindössze egy kis odafigyelés szükséges.

Egyik legnagyobb gondot a hulladékkezelés jelenti. Mivel egyre több hulladékot termelünk, azok újrahasznosítása rendkívül fontos. Ehhez elengedhetetlen a háztartásokban a szelektív hulladékgyűjtés. Egy átlagos háztartás éves hulladéktermelése kb. 300-320 kg/fő, amelyhez még hozzájárul a közterületekről és a munkahelyekről 150-170 kg/fő szemét. Sajnos ebből a mennyiségből csak 52 kg/fő kerül szelektív hulladékgyűjtőkbe, pedig a szelektív hulladékgyűjtési rendszer már 4,5 millió lakos számára elérhető.²

Oda kell figyelnünk az energiahasználatra is. Apró trükkök az energiával való spóroláshoz, például ha az elektromos eszközöket áramtalanítjuk, amikor nincsenek használatban, vagy ha energiatakarékos izzókat veszünk. Amikor a mobiltelefon akkumulátora feltöltődött, ne hagyjuk a telefont a töltőn, ugyanis akkor az áram 95%-a elpazarolódik, mert a töltéshez mindössze az áram 5%-a kell. Ha új háztartási gépet veszünk, keressük azt, amelyen az európai „A++” felirat szerepel, mert ezek a készülékek energiafelhasználás szempontjából a leghatékonyabbak.

Napjainkban jellemző, hogy a környezetünk védelmével kapcsolatos alapvető információkat tanítják iskolai keretek között. A jelenleg felnövekvő generáció számára már sok minden evidens lesz, ami talán a mai felnőttek számára nem az.

² <http://kornyezetbarat.hulladekboltermek.hu/erdekesseg/sporolas/>

Környezeti nevelés

A környezeti nevelés fontosságát a 243/2003. számú Kormányrendelettel hatályba lépett új Nemzeti Alaptanterv (rövidítve: NAT) is hangsúlyozta: *„a környezeti nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezetválság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését”*.³ A nevelésnek két típusát lehet megkülönböztetni: az intézményen belüli és az intézményen kívüli nevelést.⁴ Ez megtalálható intézményes keretek között az óvodákban, általános iskolákban, középiskolákban és a felsőoktatásban egyaránt.

Az intézményen belüli formában a környezeti nevelés beépíthető valamennyi tantárgyba, de megjelenhet önálló tantárgyként is. Az intézményen kívüli tanulás lehetséges nonformális és informális formában. Nonformális tanulás esetében a résztvevők, bár lehet, hogy nem kapnak bizonyítványt a megszerzett tudásukról, de ismeretszerzés szándékával kezdik meg a tevékenységet. Ellentétben az informális tanulással, amely szintén iskolán kívüli tanulásnak minősül, de ebben az esetben nem feltétlenül tudatos tanulási tevékenység történik. A mindennapos cselekedeteinkkel jutunk újabb információkhoz.⁵ A Szegedi Ifjúsági Napokon intézményen kívüli, informális nevelés megvalósítására törekedtek a szervezők. Ökotudatosságra kívánták nevelni a fiatal fesztiválzókat úgy, hogy közben jól szórakoznak, élményekben van részük. Észrevétlenül is kapcsolatba kerülnek a környezetvédelemmel és a környezeti neveléssel.

A SZIN története

Saját magam is megdöbbentem, amikor olvastam, hogy a SZIN 1967 nyarán került először megrendezésre. Ekkor a helyszín a belvárosban volt. Koncerteket, karneváli felvonulásokat tartottak. Erős ideológiai töltete volt a fesztiválnak, hiszen az egyik legnagyobb esemény a politikai vezetők felvonulása volt. Sajnálatos módon a rendszerváltás bekövetkeztével a Szegedi Ifjúsági Napoktól, vagy, ahogy egyesek nevezték „kommunista csökevénytől” elvették az összes állami támogatást, így azt nem tudták tovább fenntartani. A fesztivál újjászületése 2003-ban az IH Rendezvényközpont munkaközösségének köszönhető, amely a Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzatának fenntartásában működött. A költségek jelentős részét fedezték, valamint vállalták a fesztivál szervezését és lebonyolítását.⁶ Az új helyszín az újszegedi Partfürdő lett, az új időpont pedig augusztus utolsó hétvégéje, így vált nyárázó könnyűzenei fesztivállá a SZIN, amely a külföldiek körében is egyre népszerűbb lett.

³ VÁSÁRHELYI Tamás és VICTOR András (2004): Nemzetközi környezeti nevelési stratégia, Budapest, Magyar Környezeti Nevelési Egyesület

⁴ SZÜDI János (1991): Az iskolarendszeren kívüli oktatás, Budapest, Közgazdasági és Jogi kiadó, 10. oldal.

⁵ http://nft.apertus.hu/index.php/news/NewsPage?news_id=72

⁶ SZÜCS Anita: SZINTiszta siker. A Szegedi Ifjúsági Napok Regionális Fesztivállá fejlődése. Szeged: SZTE JGYPK FI, szakdolgozat, kézirat, 2010

Általában 8-10 színpadon, több mint száz fellépő várja az odalátogatókat, akik között hazai és egyre több külföldi előadó is növeli a fesztivál színvonalát.

A SZIN-es ökovilág kialakulása

A SZIN szervezők 2007-ben döntöttek el, hogy hangsúlyt fektetnek a környezetvédelemre, vagyis elindulnak olyan irányba, melynek célja egy környezettudatos fesztivál létrehozása. A megfelelő szakembert, Mangel Koppányt bízták meg a feladattal, hogy koordinálja a környezetvédelmi elemek integrálását a fesztiválon. Ezek a törekvések egy nagyon jó arculatot adtak a SZIN-nek. Az anyagi vonzatát is érezni lehetett, hiszen többek között ezért is növekedett az évek során a SZIN látogatottsága.

2008-ban az első ökotudatos kezdeményezések közé tartozott, a re:pohár. Vadonatúj koncepció volt. Fesztiválokon a leglátványosabb környezetszennyezést a hulladék termelése okozza, amelynek legnagyobb részét a műanyag poharak képzik. A re:pohár bevezetésével kb. 40%-al csökkent a műanyag poharak használata.

A fesztivál egyik fő területe a Zöld SZIN tér volt. Itt civil szervezetek képviseltették magukat. 2009-ben pályáztak a szervezők a fenntarthatósági fesztiválokról szóló uniós pályázatra. Ezt sikerült megnyerni, így a költségvetésből csupán 5%-os önerő volt szükséges azon elemek bevezetéséhez, amelyekkel csökkenteni tudták a SZIN ökológiai lábnyomát.

A fiatalok tudatának formálásához a fesztivál nagyon jó lehetőséget biztosít, hiszen sokakat el lehet érni ezen az eseményen. Mangel Koppány szerint viccesen és élményszerűen kell közvetíteni a környezetvédelmi értékeket. A szervezők létrehozzák a lehetőségeket, és a fesztiválon már csak el kell mondani, hogy mivel, hogyan segítik a látogatók a környezetvédelmet. Látni fogják, hogy nem bonyolult, nem kell lemondaniuk semmiről, és ugyanúgy jól fogják érezni magukat.

2009-ben a Követ Egyesülettel kiszámíttatták a fesztivál ökolábnyomát. Ennek mértéke alacsony volt, így sikerült, már ebben az évben a kitűzött céljukat elérni, mely szerint fenntartható fesztivált hozzanak létre. Fontos megjegyezni, hogy 2009-ben Magyarországon elsőként a SZIN nyert Greener feszt címet

Környezetvédelmi elemek a kezdetektől

Nézzük meg sorban, hogy 2008-tól 2010-ig milyen környezetvédelmi elemek, akciók voltak megtalálhatóak a SZIN-en!

2006-ban már voltak szelektív hulladékgyűjtők a fesztivál területén. 2008-ban kezdték el először használni a re:poharat, természetesen a szelektív hulladékgyűjtők ebben az évben is jelen voltak.

2009-ben kibővítették a környezetvédelmi törekvéseket, ugyanis az újrahasznosítható pohár mellett megjelentek a komposztálható táányérok és evőeszközök is. Ökorendőrség és szeméttisztítók segítségével igyekeztek felhívni a figyelmet az ökotudatosság fontosságára. A MÁV azzal segítette a SZIN környezetvédelmi törekvéseit, hogy kedvezményes jegyeket biztosított az utazók számára. Igyekeztek elérni, hogy kevesebben utazzanak autóval. Elmondható, hogy már ebben az évben nagy sikert értek el a SZIN szervezői, a bevezetett környezettudatos kezdeményezéseikkel. 2010-ben ennél is továbbmentek, még több lehetőséget valósítottak meg annak érdekében, hogy a SZIN ökolábnyomát csökkentsék, valamint felhívják a fiatalok figyelmét a környezettudatosságra. Természetesen a nagy népszerűségnek örvendő re:pohár ebben az évben is hódított, valamint a komposztálható evőeszközök és étkezészetek, szelektív hulladékgyűjtők, és az ökorendőrség is megmaradt. Ezen túl, újdonságok voltak még az ökoteregetés, klímakapszula, bringaSZINpad, silent disco, re:kocsma, ökolábnyom kiszámítására való lehetőség, faültetés a klíma erdőben, fa szépségverseny. Utazási lehetőségként megjelent a riksa taxi szolgáltatás, ingyenes kerékpártároló és szerviz, telekocsi szolgáltatás.

1. kép
Re:pohár

A re:poharakat már évek óta használják és nagyon népszerűek a fiatalok körében. Ezeket a poharakat 100-szor lehet felhasználni, azaz 100 db műanyag pohárnak felelnek meg, annyi egyszer használatos pohár gyártási anyag- és energiaigényét spórolják meg vele. Így sikerül a poharakból származó hulladékképződést a leghatékonyabban csökkenteni. (1. kép) A re:kocsma egész berendezése újrahasznosított eszközökből készült, mint például a kiürült PET palackokból vagy üdítőszüveg kupakjaiból készített fotel. (2. kép)

2. kép
Re:kocsmá

3. kép
Klímakapszula

A klímakapszula egy növényház jellegű intézmény. Az idelátogatók megtudhatták, hogy milyen érzés, ha a föld átlaghőmérséklete néhány fokkal melegebb. (3. kép)

A BringaSZINpad volt az a hely, ahol kerékpárok segítségével fejlesztették az áramot a világításhoz és a mikrofonhoz.⁷ Ezen a színpadon a vendégek minden nap élő WebTV közvetítést, számos előadást és GreenMovie filmvetítéseket láthattak.⁸ (4. kép)

⁷ <http://szegedma.hu/hir/szeged/2010/08/szin-re-hangolva.html>

⁸ <http://szegedma.hu/hir/szeged/2010/08/bringaszinpad-es-klimakapszula-a-szin-en.html>

4. kép
BringaSZINpad

5. kép
Silent Disco

2010 egyik legnagyobb újdonsága a SZIN területén a Silent Disco volt. Lényege, hogy a fiatalok vezeték nélküli fülhallgatón keresztül élvezhetik a zenét. Két csatorna közül választhatnak, amit DJ-k kevernek, különböző zenei műfajokat képviselve. Így garantálják, hogy annak ellenére, hogy reggel 10-ig adott a szórakozás lehetősége, a hangos zene miatt ne kelljen a lakosságnak aggódni.⁹ (5. kép)

Ebben az évben kiemelt szerepet kaptak a FÁK. (6. kép), Ennek oka részben az, hogy 2010-ben a TIMES Magazin az év embere kategóriában meglepő módon a fákat hozta ki győztesként. Megrendezésre került a fa-szépségverseny is, amelyben a győztes fa 155 szavazattal nyert. A SZIN területén voltak a fákon különböző feliratok, amellyel

⁹ <http://szegedma.hu/hir/szeged/2010/07/szin-2010-%E2%80%93-nema-disco-bulijegy-es-frittmann.html>

szavazásra bízatták az arra járókat.¹⁰ Pl.: „Szavazz rám és ígérem, hogy a jövőben több CO2-t kötök meg!” (7. kép)

6. kép
FÁK-reklám

7. kép
Fa-szépségverseny

¹⁰ <http://fakkli.blog.hu/tags/okoszint2010alannak>

A SZIN után megalkották a „Klímaerdőt”. (8. kép) Lényege, hogy amennyi széndioxidot termelt a SZIN a fesztivál ideje alatt, azt részben kompenzálják azok a fák, amelyeket utólag elültetnek. 50 fát ültettek el, amelyeknek külön-külön tulajdonosuk is van, és mindannyian egy-egy üzenetet írhattak a fájukon lévő táblára a nevükkel együtt.¹¹ (8. kép)

8. kép
Üzenet a fán

Az Ökoteregetés színtere adott lehetőséget arra, hogy a fesztiválozók a már megunt ruháikat ott hagyják és válasszanak helyette egy kedvükre valót, amit előzőleg valaki a maga számára haszontalannak vélt.¹² (9. kép)

9. kép
Ökoteregetés

¹¹ http://fakkli.blog.hu/2010/07/29/klima_erdo

¹² <http://www.facebook.com/szin.szeged?ref=ts>

Láthatjuk, hogy számos ötletes elemet integráltak a fesztiválba, amelyek figyelemfelkeltőek voltak és korántsem unalmasak. A fesztiválozók abban az időben, amikor a koncertek még nem kezdődtek el, szívesen töltötték az idejüket a Zöld SZIN-téren, de még ha oda nem is látogattak el, a fesztivál egész területén belebotlottak egy-egy ilyen jellegű elembe, így akaratlanul is észrevették ezeket.

SZIN kérdőíves kutatás

2004 óta ifjúságszociológia kutatást végez a DARTKE Egyesület a Szegedi Ifjúsági Napok szervezőivel együttműködve. Minden évben hasonló módszerrel dolgoztak. A SZIN alatt kérdezőbiztosok töltetik ki a kérdőíveket azokkal a fesztiválozókkal, akik önként vállalják a részvételt. Minden évben 10-15 fő kérdezőbiztos vesz részt a munkában, köztük voltam én is. Naponta 25-30 kérdőívet kellett kiosztani, majd kitöltésük után begyűjteni őket. Voltak külön idő- és terület-zónák. Az időzónák 11-12-ig, 12-14-ig és 14-16 óráig tartottak. A területek felosztásakor ügyeltek arra, hogy arányban legyen a terület nagysága és az ott tartózkodók száma, valamint legyen lehetőségük a kérdőívek nyugodt környezetben való kitöltéséhez. A DARTKE 2010-es SZIN kutatásában nemcsak kérdőív, hanem félig strukturált és fókuszcsoporthozos interjúk is voltak, amelyek segítségével mélyebben megismerhették a fesztiválozók véleményét. A SZIN 2010-es kérdőíves kutatás mintájában 787 fő került be. Figyeltünk arra, hogy a megkérdezettek demográfiaiilag különbözőek legyenek. A kutatás alatt az adatrögzítést a Dél-Alföldi Regionális Társadalomtudományi Kutatási Egyesület munkatársai végezték, majd a SPSS statisztikai elemzőprogrammal dolgozták fel az adatokat.

A kutatás Zöld SZIN-nel kapcsolatos kérdései

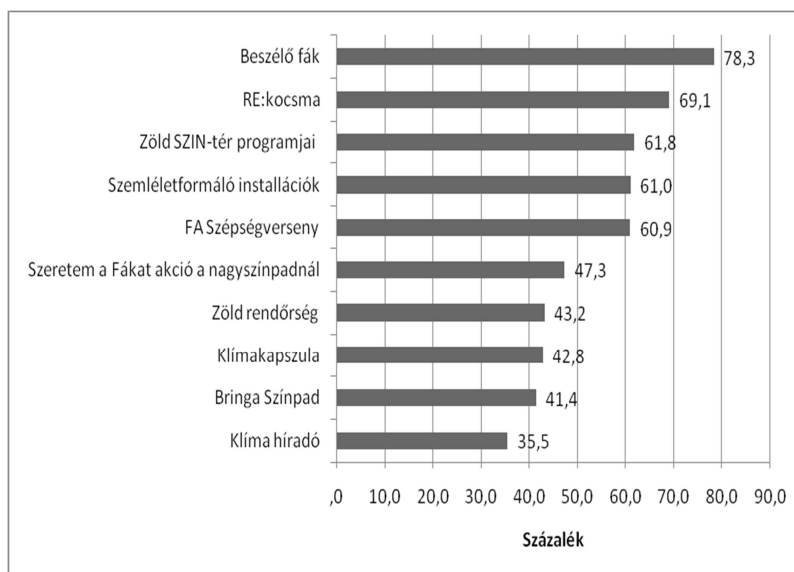
A kutatás legnagyobb részben a SZIN ökotudatos tevékenységére fókuszált. A fiatalok körében a legnépszerűbb a fesztivál. Zömükben főiskolai és egyetemista diákok, akik vagy már végeztek tanulmányaikkal, vagy folytatják azokat.

A megkérdezettek közül sokaknak eszükbe jut a SZIN-ről, hogy ez az a fesztivál, ahol fontos a környezetvédelem és a környezettudatosságra való nevelés. A válaszadók 91%-a fontosnak tartja, hogy a fesztivál környezettudatos legyen. Arra a kérdésre, hogy „Összességében mennyire vagy elégedett a SZIN Öko-arculatával?” a válaszok azt mutatják, hogy a legtöbben elégedettek voltak vele. Kiderült továbbá, hogy szerintük a környezetvédelemért elsősorban a környezettudatos neveléssel, felvilágosítással tehetünk. Az elemzés alapján elmondhatjuk, hogy az idelátogatók legnagyobb része, eddig is igyekezett óvni a környezetét különböző módokon. Legtöbben arra figyelnek oda, hogy ne folyassák feleslegesen a csapvizet.

Az ÖkoSZIN szimbólumai ebben az évben a FÁK voltak. A szimbólumválasztás sikeres volt, hiszen hatással volt a fesztiválozók környezethez való viszonyára. 67,2% válaszolta, hogy kis vagy jelentős mértékben befolyásolta a környezethez való viszonyában.

A SZIN résztvevői találkozhattak számos ökotudatosságra sarkalló akcióval és helyszínnel. Voltak olyanok, amelyek a fesztivál egész területén megtalálhatók voltak, és olyanok is, amelyek csak a Zöld SZIN-téren. Megkérdeztük, hogy az egyes ökotudatosságra formáló elemekkel találkoztak-e a megkérdezettek és, hogy mennyire nyerte el a tetszésüket.

A beszélő FÁK lettek a legnépszerűbbek. Bizonyára szerepe volt ebben annak is, hogy a beszélő FÁK a SZIN egész területén fellelhetőek voltak. Második lett ezen a ranglistán a re:kocsmá. A kli-mahíradóval csak kevesen találkoztak. (1. ábra)

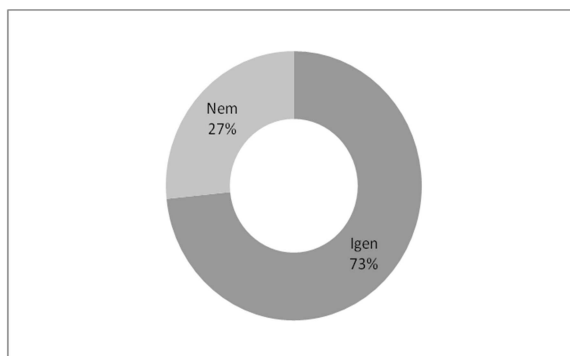

1. ábra
Találkoztál-e az ÖkoSZIN alábbi elemeivel? (%)

A Zöld SZIN-tér funkciója, hogy programokat kínál a résztvevők számára, ezzel is élményszerűen ösztönözi ökotudatosságra az embereket. A válaszadók összességében meg voltak elégedve a Zöld SZIN-tér adta lehetőségekkel. Mindegyik elem átlagosan 3-nál jobb értékelést kapott a négyfokozatú skálán – melynél az 1-es az egyáltalán nem elégedett, a 4-es a teljes mértékben elégedett jelentette.

Amikor egyes elemekre külön kitértünk a kérdőívben, kiderült, hogy sokakat inspirált az ökoteregetés, az öko-lábnymuk kiszámításának lehetősége és a re:kocsmá. Kifejezetten elnyerte tetszésüket az újrahasznosítható műhely, ahol gyakorlatilag szemétből csinálhattak ékszereket, táskákat. Az ökotudatos kezdeményezések közül az egyik legrégebbi és egyben legnépszerűbb a re:pohár. A fesztiválozók 87%-a használta és kimondottan példamutató kezdeményezésnek tartják. Láthatóan kíméli a környezetet, így környezettudatosságra nevel.

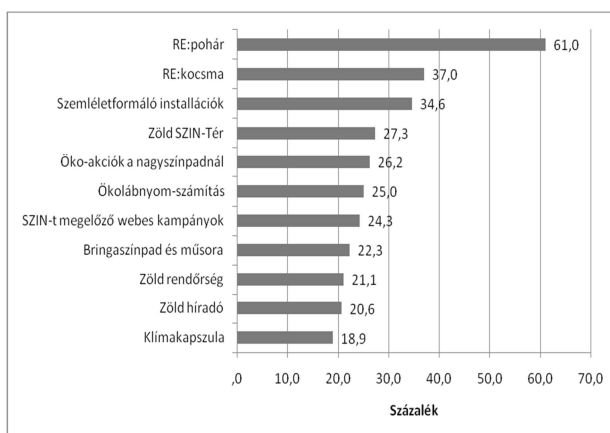
A SZIN szervezők a különböző akciókkal és élménnyel egybekötve próbálták felhívni a szórakozni vágyók figyelmét a környezetvédelemre. Ha már volt lehetőségük több ezer embert elérni, igyekeztek a környezettudatosságra formálni őket. Megkérdeztük, hogy erről mi a véleményük, és 73%-ban úgy gondolják, hogy reális és megvalósíthatóak az elképzelések. (2. ábra)

2. ábra

Szerinted képes lesz a Zöld SZIN környezettudatosságra formálni a kilátogatókat? (%) N=673

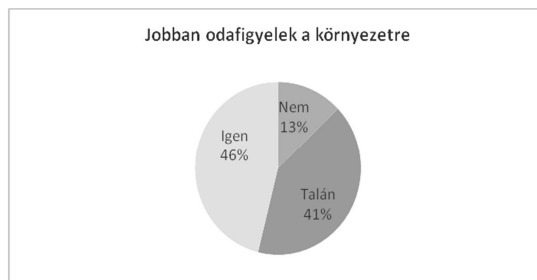
Azt is megkérdeztük, hogy szerintük az egyes elemek közül, mik a leghatásosabbak. A re:pohárról 61%-uk gondolja azt, hogy a legfontosabb szerepet játssza a környezettudatos szemlélet erősítésében. Hatékonyak találták még a re:kocsmát, a szemléletformáló installációkat és a Zöld SZIN-teret is. A környezettudatosság formálásában a válaszadók a klímakapszulának és a Zöld híradónak tulajdonítottak legkevesbé szerepet. Ez betudható annak is, hogy ezeket ismerték a legkevesebben. (3. ábra.)

3. ábra

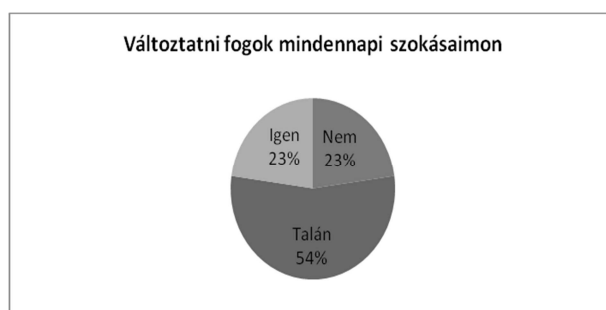
Szerinted a SZIN egyes öko-helyszínei, öko-akciói milyen hatással vannak a környezettudatosság formálására?

A személyes megkérdezések alapján is az állapítható meg, hogy az említett három elem hatott rájuk leginkább. Egynegyede a megkérdezetteknek úgy gondolja, hogy jobban oda fog figyelni a környezetre és a mindennapokban tenni is fog a környezetének megóvása érdekében. (4,5. ábra)

4. ábra

A SZIN ökotudatos kampányának köszönhetően a jövőben jobban figyelek a környezetre (%) N=670

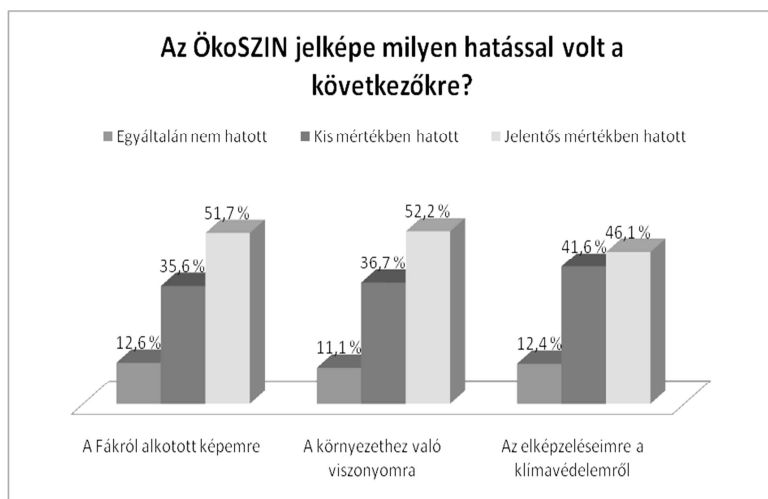
5. ábra

A SZIN ökotudatos kampányának köszönhetően a jövőben: Változtatni fogok mindennapi szokásaimon (%) N=662

Online kutatás a zöld SZIN utólagos hatásáról

A SZIN ökotudatos kampányának hatását a DARTKE online kérdőív segítségével mérte, a fesztivál után 2 hónappal. 302 fő került az online kutatási mintába. Az online kérdőív kitöltőinek 65,3 %-a nő, 34,7 %-a férfi. Az átlagos életkoruk 25 év. A válaszadók 80%-a befejezte, vagy épp folytatja a felsőfokú tanulmányait.

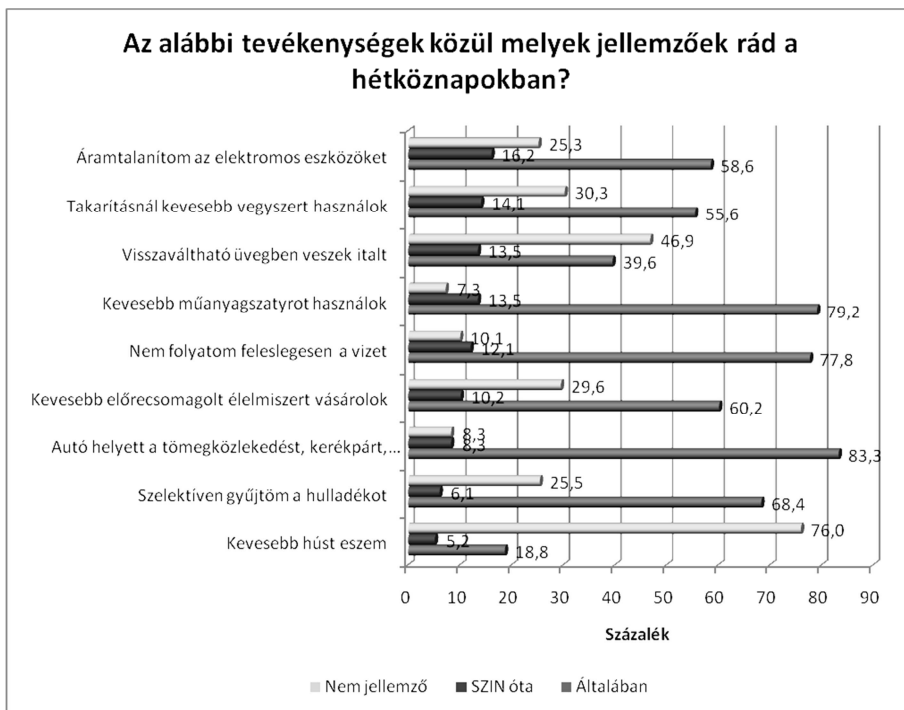
Az ÖkoSZIN szimbólumválasztása sikeresnek bizonyult, hiszen többnyire hatott a résztvevők ökotudatos gondolkodására. Változtatott a fákról alkotott képükön és a környezethez való viszonyukon. A klímavédelemről való elképzeléseire 46%-ban hatott jelentősen ez a jelkép. (6. ábra)

6. ábra
Az ÖkoSZIN jelképe milyen hatással volt a következőkre?

A környezeti problémák súlyosságának megítélésére is hatással volt a fesztivál. A válaszok alapján megállapítható, hogy az említett környezeti problémákat súlyosabbnak tartják a fesztivál után pár héttel a résztvevők, mint a fesztivál ideje alatt. A SZIN-en látottak ráirányították a figyelmüket, a környezetet tisztító tényezőkre.

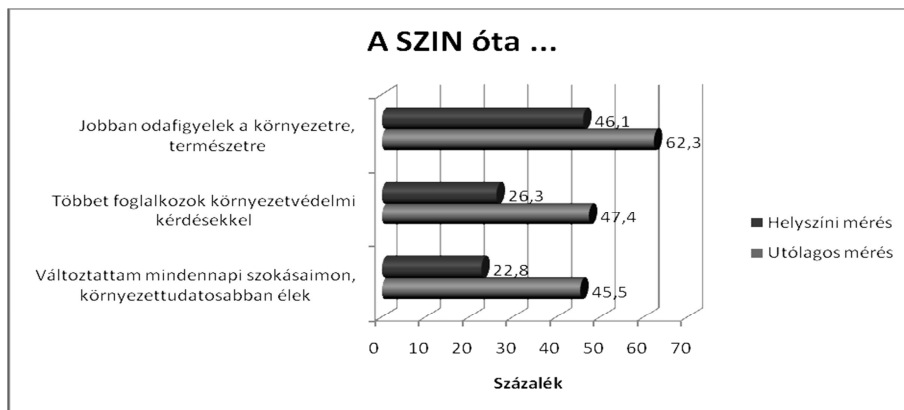
A válaszadók nagy része próbál ökotudatosan élni a hétköznapokban. A megkérdezettek között voltak olyanok, akik az öko kampány hatására változtattak szokásaikon – mint azt az ábrán a sötétszürke színű sávdiagrammok mutatják. Leginkább az energia és vegyszer-takarékosságra volt hatással. A válaszadók közül többen törekednek arra, hogy visszaváltható üvegben vegyenek italt, valamint kevesebb műanyag szatyrot használnak. A SZIN ösztönzően hatott a vízzel való spórolásra is. (7. ábra)

7. ábra

Az alábbi tevékenységek közül melyek jellemzőek rád a hétköznapiakban?

A fesztivál ideje alatt 46% válaszolta azt, hogy a SZIN hatással lesz az ökológiai gondolkodására. Az online kutatás azonban kimutatta, hogy a válaszadók 62%-a jobban odafigyel a környezetre a SZIN óta. Mindennapi szokásukon 45,5% változtatott, miközben a fesztiválon, csupán 22,8 % gondolta úgy, hogy többet fog tenni a környezetért. (8. ábra.)

8. ábra

A SZIN óta...

A megkérdezettek 96%-a szerint sikeresnek tekinthető a SZIN zöldkampánya a környezettudatosság formálása szempontjából. (9. ábra.) Ezt azzal magyarázták, hogy a környezetvédelemmel kapcsolatos információkat játékosan, élményszerűen, szinte észrevétlenül juttatták el a fesztiválozók felé. A SZIN-hez hozzátartozik a környezettudatosság, az ökotudatossággal kapcsolatos információ átadása. A fesztivál a rendezvény lebonyolításában is példamutató a fiatalok számára.

9. ábra
Szerint a SZIN zöldkampánya a környezettudatosság szempontjából...¹³

A kutatások összefoglalása:

A SZIN zöld arculata elnyerte a fesztiválozók tetszését. Általánosságban elmondható, hogy a megkérdezettek fogékonyak a különböző környezetvédelmi kezdeményezésekre. A legkedveltebb környezetvédelmi akció kétségtelenül a Re:pohár volt. A szimbólumválasztás sikeres, nagyon kedveltek voltak a fákkal kapcsolatos programok, valamint a Zöld SZIN-téren lévő ökotudatos gondolkodásra formáló elemek. A fesztiválozók többsége találkozott ezekkel a SZIN-en. A látottak elgondolkodtatták a fesztiválozókat, sokaknak változtatott a környezethez való hozzáállásán. A kampány hatása jól mérhető azon, hogy többeknek változott a környezethez való viszonya, a környezeti kérdésekhez való hozzáállása a SZIN óta. Olyanok is vannak, akik a fesztiválon látott és hallott dolgok miatt változtattak mindennapi szokásaikon. Jobban odafigyelnek a víz és energiatarékosságra. A vegyszerek és műanyag szatyrok felesleges használatát kerülik. A SZIN-nek köszönhetően sokan környezettudatosabban élnek, mint ezelőtt.

„Bevallom a rohanó hétköznapijaimban már nem is értékeltem úgy a fákat, mint ahogy azt megérdemelnék, de a SZIN újra felívta a figyelmem a FÁK fontosságára” (a SZIN egy résztvevője).

¹³ DARTKE 2010-es SZIN kérdőíves és online kutatása

Sajtóelemzés

A SZIN, mint országsszerte ismert esemény, természetesen a sajtóban is képviseltette magát. Az írott sajtó műfaján belül foglalkozom a nyomtatott és az online sajtóval is. Az általam összegyűjtött cikkek alapján elmondható, hogy 37 cikk jelent meg a SZIN-nel kapcsolatban nyomtatott és 69 online formában. Mivel a SZIN nemcsak szórakoztatást nyújtó könnyűzenei fesztivál, hanem kiemelt hangsúlyt fektet a környezetvédelemre, ezért nem csak a koncertekről szólnak ezek az írások, hanem kimondottan közkedvelt téma a fesztivál ökotudatossága is. Sok esetben nem a koncertekkel, hanem inkább a környezetvédelmi elemekkel foglalkoztak. Összesen 106 cikkből 54 csak a zöld törekvésekről szólt, és csupán 34 szólt a koncertekről is vegyesen. Ez arra enged következtetni, hogy a sajtó is fontosnak tartja ezeket a törekvéseket, illetve, hogy az embereket érdekli a környezetvédelem, hiszen, ha nem szívesen olvasnának az emberek erről a témáról, nem is foglalkozna ennyit vele a sajtó.

Összegzés

A Szegedi Ifjúsági Napok nemcsak szórakozási lehetőséget ad a fiatalok számára, hanem a szervezők igyekeznek minél jobban csökkenteni a fesztivál ökolábnymát is. A fesztiválozók ezt pozitívan értékelik, szinte mindenki fontosnak tartja, hogy egy fesztivál környezettudatos legyen. A szervezőknek volt lehetőségük formálni, nevelni több ezer fiatal, akiket elértek a fesztiválon. Különböző akciókkal és élményekkel hívták fel a figyelmet a környezetvédelemre. A fesztiválozók többsége úgy gondolja, hogy környezettudatos neveléssel, felvilágosítással tehetünk a legtöbbet a környezetvédelemért. A SZIN pont ezt tette, hiszen tájékoztatással, élményszerű neveléssel próbálta a környezettudatosságra felhívni a figyelmet, valamint elérni, hogy a hétköznapi életben cselekedet formájában is ez valósuljon meg.

Az öko-kampány sikeresnek bizonyult, hiszen az online kutatás eredménye alapján a válaszadók 60%-a jobban odafigyel a környezetre, és 45,5% változtatott a mindennapi szokásaikon. Ehhez hozzájárult többek között az, hogy felhívták a figyelmet a fákra azzal, hogy „beszéltették” őket, láthatták a fesztiválozók, hogy az áram nem magától létezik, hanem azt elő kell állítani (lásd bringaSZINpad). A zöld programelemekkel közelebb hozták a fiatalokat a környezetvédelemhez, ökológiai gondolkodásukra hatással voltak. A 2010-es Szegedi Ifjúsági Napokon informális környezeti nevelés valósult meg.

„Amikor hazamegy a fesztiválozó és naponta 3 liter vízzel kevesebbet használ, akkor már elértünk valamit”

(IH Rendezvényközpont munkatársa).

Felhasznált irodalom

SZÜCS Anita (2010): *SZINtisztasiker. A Szegedi Ifjúsági Napok Regionális Fesztivállá fejlődése*. Szeged: SZTE JGYPK FI, szakdolgozat, kézirat

SZÜDI János (1991): *Az iskolarendszeren kívüli oktatás.*, Budapest, Közgazdasági és Jogi kiadó

VÁSÁRHELYI Tamás és VICTOR András (2004): *Nemzetközi környezeti nevelési stratégia*, Budapest, Magyar Környezeti Nevelési Egyesület

DARTKE 2010-es SZIN kérdőíves és online kutatása

SZIN-es történelem négy tételben, *Délmagyarország*, 1987

Internetes források

Bringaszinpad és klímakapszula a SZINen:

<http://szegedma.hu/hir/szeged/2010/08/bringaszinpad-es-klimakapszula-a-szin-en.html>
[2010. 10. 13]

Klíma erdő! http://fakkli.blog.hu/2010/07/29/klima_erdo [2010. 10. 16]

SZIN-re hangolva: <http://szegedma.hu/hir/szeged/2010/08/szin-re-hangolva.html>
[2010. 10. 16]

Formális, a nem-formális és informális tanulás:

http://nft.apertus.hu/index.php/news/NewsPage?news_id=72 [2010 11. 07]

ÖkoSZIN 2010: <http://fakkli.blog.hu/tags/okoszin2010alannak> [2010. 10. 13]

Szegedi Ifjúsági Napok (SZIN): <http://www.facebook.com/szin.szeged?ref=ts>
[2010. 10. 21]

Szin 2010 – Néma disco, bulijegy és Frittmann + hang, panoráma:

<http://szegedma.hu/hir/szeged/2010/07/szin-2010-%E2%80%93-nema-disco-bulijegy-es-frittmann.html> [2010. 10. 21]